

Informacija, najbolj

PSIHOLOGIJA ULAGANJA

❖ "Pravog ulagača zanima prosječna vrijednost - dnevna, tjedna, mjesečna..., a ne trenutačna. Što je interval dulji, slika je jasnija", kaže psihologinja Tanja Pureta

I ljubomoru treba držati pod kontrolom razuma, a kamoli ne ulaganje novca! - komentira prošlojesensku euforiju, a potom i paniku malih dioničkih ulagača u Hrvatskoj Tanja Pureta, psihologinja i direktorica zagrebačke tvrtke za poslovno savjetovanje Ramiro.

Sigurno je da su uzroci prve ozbiljne krize mladog hrvatskog dioničkog tržišta kompleksni, ali i neupućeni - ma je jasno da je njezin okidač bio upravo način na koji su reagirali mali, neiskusni i u pravilu needucirani ulagači. Već na prvi, makar i posve blagi pad cijena dionica, oni su reagirali panično, rasprodajući svoje udjele, uvjereni da je povlačenje iz igre prije apokaliptički dramatičnog rušenja cijena jedini pravi postupak.

U strahu su velike oči, kaže stara narodna poslovice. Tako su i oni u svome strahu vidjeli da bi mogli izgubiti sve što su uložili, vidjeli su lomove burze kakve svijet nije doživio i već su bili počeli žaliti za starom, do-

brom, oročenom štednjom koja možda ne donosi mnogo, ali nije ni rizična.

Masovna euforija

"Naše investicijsko tržište vrlo je mlado, pa prema tome i podložno pravim dječjim bolestima", kaže psihologinja Pureta. "Svaka nagla promjena, vanjski potres, odražava se i na nas, premda više zbog psiholoških faktora nego objektivnih razloga. Kupnja dionica se propagirala. Ljudi su se odlučivali na kupnju dionica na temelju masovne euforije ili sugestija prijatelja, za koje misle da znaju više od njih. Naglasak je na tome da to samo misle, što ne znači da je doista tako. Primjerice, vjerovali su procjeni susjeda jer on ima veću kuću."

Prilikom IPO-a T-HT-a ljudi su bili uvjereni u to da će cijenu dionice kontrolirati Vlada zbog političkih razloga, te su svoju investiciju smatrali sigurnom, ulaganjem koje može donijeti samo dobitak. "Vrlo je malo ulagača razmišljalo o pra-

TANJA PURETA tvrdi da učestalo praćenje cijena dionica samo pogoduje panici

SNIMIO HRVOJE DOMONIĆ

Savjeti malim ulagačima

1 INFORMIRAJTE SE

o vrstama investicijskih fondova kako biste mogli procijeniti koja vrsta ulaganja najviše odgovara vašim potrebama.

2 PROVJERITE STRUKTURU PORTFELJA

te poslovanje fonda kojemu namjeravate povjeriti svoj ulog.

3 BUDITE SVJESNI RIZIKA

kojem se izlažete kad svoj novac ulažete u investicijski fond.

4 SAVJETUJTE SE SA STRUČNIM OSOBAMA

o svim prednostima i rizicima koje donosi točno određeni oblik ulaganja.

5 PRATITE VRIJEDNOST SVOJEG UDJELA

ali u razumnim vremenskim razmacima. Neprestano provjeravanje događanja na burzi pogoduje panici i može izazvati neracionalno odlučivanje.